

זהו יום של חשבון הנפש – לא רק ליוזמי

המילחמה, אלא גם לתנועת השלום שלחמה בה

מי ישג'ל נסוג

השיטה האחת היא לחבר יחדיו אברים של כוחות ישנים – זנב של מיפלגה אחת, גו של מיפלגה שנייה, גפיים של מיפלגה שלישית ורביעית – מתוך תיקווה שכך ייווצר גוף שלם חדש.

אני מפקפק בכך.

השיטה האחרת היא להתחיל מחדש ממש, ליצור כוח חדש, יש מאין.

אני מאמין בדרך זו, למרות שהיא קשה, מפרכת ומתסכלת.

אינני מאמין שיש אחרת.

אני סבור שזהו הלכת העיקרי של המישג'ל הנסוג.

כ אשר מגיעים לנקודה זו, מתלקח בדרך כלל הוויכוח על השאלה: איזה מין כוח? כוח שיתרכז בליכול במאבק על השלום, או כוח שייאבק בכל השטחים ויציע פתרונות לכל הבעיות?

ל באורה, יש באן ניגוד. למעשה, אין זה אלא ניגודי-פרק.

למשל: יש לחברה הישראלית מחלה ממאירה: הפער בין ערות המיורח והציבור האשכנזי.

האם זה שייך לעניין השלום? לכאורה לא. למעשה: ועוד איך!

מצבם של בני "ישראל השניה" גורם לתמיכתם במנחם בגין ולשינאה התהומית שהם רוחשים למערך. הוא גורם לכך שתנועת השלום הקיימת היא כמעט על טהרת האשכנזיות. המאבק למען השלום מחייב בראש וראשונה לשנות מצב זה. אין לו סיכוי בלי שינוי מהותי כזה.

על כן – המאבק לשינוי מצבם של בני עדות המיורח בחברה הישראלית הוא המאבק למען השלום.

הוא הדין לגבי כל בעיות ישראל: איזה צדק המשווע שבחלוקת הכנסה הלאומית; השתלטות הרח (המווייפת) על המדינה; הויליול הגובר בזכויות האדם בשטחים הכבושים וכישראל עצמה; קיפוח הערבים ושאר הלא-יהודים בישראל; מהות המיפלגות והתמטוטות הכנסת; המצב הכלכלי ומיבנה המשק; יחסיו עם מעצמות העל ועם העולם השלישי; ועוד ועוד.

כל הבעיות האלה אינן אלא סימפטומים של מחלה אחת. כולן קשורות במערכת המילחמתית. ליתר דיוק: כל הבעיות, וגם בעיות המילחמה והסיפוח, אינן אלא ביטויים שונים של מהות המדינה, כפי שהתגבשה מאז ימי בני-גוריון ועד ימי בגין – זה בכלל זה בכלל.

המאבק לפיתרון כל הבעיות האלה הם מאבק אחד. מאבק למען ישראל אחת, מאבק למען אלטרנטיבה של צדק ושלום, שוויון וזכויות-אדם.

כוח המבקש לשנות את פני המדינה, אין לו ברירה אלא להאבק בכל החזיתות האלה, שהרי למעשה אינן אלא חזית אחת ויחידה.

ת מישג'ל הנסוג מביא לתיסכול עמוק. הוא

עולל להוביל לניאוש. דרוש כוח נפשי כדי להסיק את המסקנה ההפוכה.

מילחמה זו הוכיחה שוב את אי-יכולתם של כל הכוחות הפוליטיים הקיימים בישראל לפתור את בעיות המדינה. החל בממשלה וכלה בזוננות המערך, כולם פשטו את הרגל.

נוצרה אווירה כללית של חוסר-סיפוק, הרגשה כללית של ביזונו ואפיסת-כוחות. גם אצל בחורי הליכוד.

הכל חשים: דרוש משהו חדש. ררושה ישראל אחרת. דרושה אלטרנטיבה. מי יקים אותה?

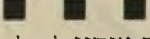
ממשלת-ישראל, על מעשיה ועמדותיה של מדינת-ישראל.

מבחינה זו, הכישלון מלא, מדהים ומבהיל.

לא זה בלבד שלא מנענו, לא זה בלבד שלא עצרנו, אלא שגם אין בכוחה של תנועת-השלום למנוע ולעצור כיום.

היו רגעים של סיפוק, של שימחת-הישג. אך התוצאה הסופית היא תיסכול, ואולי גם יאוש.

גם בשביל תנועת-השלום, זה היה מישג'ל נסוג.

אם חרדים אנחנו לגורלה של מדינה זו, לעתידה ולמהותה המוסרית, חייבים אנחנו

לשאל את עצמנו, במלוא היושר המכאיב: מה גרם לבישלוין זה?

אפשר למצוא הרבה טענות חרדיות. פלוני הוא אגורמניאק, אלמוני רודף פירסומת אישית, פלמוני חרל-אישים. כוח פלוני משועבד למיפלגה א', וכוח אלמוני משועבד למיפלגה ב'. לא זה העיקר.

העיקר הוא זה: פוליטיקה היא מאבק של כוחות. רק כוחות פוליטיים אמיתיים יכולים למלא בה תפקיד של ממש.

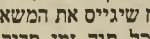
הפגנות יכולות לבטא כוח. הפגנות יכולות להפעיל כוח. אבל הפגנות בשלעצמן אינן מהות כוח.

כוח פוליטי הוא זה המסוגל להשפיע על הכרעות, להקים ממשלה ולהפיל ממשלה, לעצב מדיניות ולהביא למימושה.

מבחינה זו, כל תנועות-השלום הישראליות גם יחד אינן מהות כוח פוליטי. הן מהוות רק ביטוי של מחאה.

מחאה היא אקט חשוב, אך היא אקט שלילי. היא אומרת לממשלה: איננו מסכימים למעשיך. אך היא כשלעצמה אינה יכולה להביא לכך שתקום ממשלה אחרת, שתבצע מדיניות שונה.

וכאן קבור הכלב.

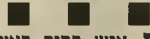
כ די להשתתף בהכרעות יש להקים כוח חדש, כוח שייגיס את המשאבים של ישראל האחרת, ושיוכל תוך זמן סכיר לאגור עוצמה מספקת לשינוי פני המדינה.

אפשר לגשת למשימה זו באחת משתי דרכים.

הקהל שתק. הוא ידע שאף הפגנה משמעותית אחת לא נערכה בכריטיניה נגד אותה מילחמה אווילית.

כוחות-השלום הישראליים יכולים להתגאות במעשיהם במילחמה הזאת.

ובכל זאת, הם עכורים מישג'ל נסוג.

כ יטא זאת איש בכיר באש"ף, מסכיבתו הקרובה של ערפאת, שאיתו נפגשתי לפני כמה ימים.

"הנה היתה לכם הפגנה עצומה", הוא אמר. "אייאפשר להעלות על הדעת הפגנה גדולה יותר, אך מה השתנה אצלכם? שום דבר!"

"בגין נשאר בשילטון. אריאל שרון נשאר

מישג'ל הוא ראשייהתיבות, מילחמת שלום הגליל" – השם הציני שניתן לפלישה ללבנון.

מישג'ל זה – המילחמה הארוכה ביותר בתולדות ישראל מאז מילחמת-העצמאות – אמור להסתיים עתה בנסיגה, מבלי שהשיג את מטרתו.

אף אחד מן היעדים האמיתיים שעמדו לנגד עיניהם של יוזמי אקט זה לא הושג. שום "סדר חדש" בלבנון ובמרחב לא נולד. בעיקרו של דבר נשאר המצב כפי שהיה לפני כל ההתרגשות.

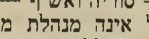
החוזה האמור לסיים את המישג'ל, מורג גם הוא, מפני שזוהו אקט בין בנייהווג הלא-נכונים.

ישראל הגיעה לירי הסדר עם ממשלת-לבנון, שהיא לא לחמה בה. להיפך, נשיא לבנון נבחר בהצבעה שבה השתתפו בעיקר כידונים ישראליים.

ואילו שני הגורמים שישראל לחמה בהם בשדה-הקרב – סוריה ואש"ף – אינם צדדים להסכם. ישראל אינה מנהלת משאומתן עם סוריה, ואינה מכירה כלל באש"ף, שמולו התייצבו חיילי צה"ל בקרב שנמשך 81 ימים ולילות, ושהסתיים בלי הכרעה צבאית.

אך החוזה לסיים המישג'ל לא ייכנס לתוקפו אם לא יאושר למעשה על-ידי שני הגורמים שאינם שותפים לאקט.

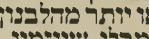
אם יימצא פיתרון לבעיות המזורות האלה, וההסכם אכן ייכנס לתוקפו, ייסוג צה"ל פחות או יותר מהלבנון, והמישג'ל יגיע לקיצו מבלי שיוזמיו הגיעו לירי סיפוק.

אין טעם לשמוח לאירם של מבצעי המישג'ל, כי אירם – אירנו הוא, אנחנו ושלמנו את מחיר האקט הזה בדם ובסבל, ביסוריימצפון ובאובדן מעמדנו הבינלאומי – נוסף על המחיר הנורא ששילמו אחרים, לכנונים, פלסטינים וסורים.

היום הייתי רוצה לעמוד על היבט אחר של המישג'ל הנסוג.

לא על אירם של יוזמי המילחמה, אלא על אירם של אנשייהשלום, אירנו.

ל כוחות-השלום הישראליים, על גוניהם השונים, היתה מילחמה זו שעתם היפה ביותר.

הרשימה היא מפוארת: התנגדותם של מתימספר למילחמה ביומה הראשון, הפגנת שתי הרבנות של הוועד נגד המילחמה בלבנון בשבוע השלישי, הפגנת המעשה של שלום עכשיו בשבוע הרביעי, המעשה של אלי גבע, התארגנות החיילים של יש גבול, סירובם של עשרות לשרת בלבנון והליכתם כלא, ועקת ההורים השכולים, הפגנת 400 האלפים אחרי הטבח בצברה ושאתילה, המיפגש של ראשי המועצה הישראלית למען שלום ישראל-פלסטיני עם יאסר ערפאת.

מעשיהם אלה רוממו את ליבם של כל בעלי הרצון הטוב בעולם, יצרו נכסיימוסר בנייקיומא ומנעו את הרס התרבות של עמנו וארצנו ברחבי תבל.

מאז ראשית המילחמה הופעתי בתריסר ארצות, ובכל פעם שהזכרתי את ההפגנות האלה, לוו הרבים במחזאות-כפיים סוערות.

"לעולם לא נשכח שההפגנה הגדולה היחידה של סולידריות עימנו, שנערכה ככל המיורח התיכון, התקיימה בתליאביב!" אמר אחד הפלסטינים, שנכחו בפגישתי עם ערפאת בכיורון.

לפני כמה שבועות הופעתי לפני קהל בריתי וסיפרתי על הפגנת ה-400 אלה. "זה כאילו הפגינו שישה מיליון בריתים בכיור טראפאלגאר בלונדון נגד מילחמת אייפוקלנב", אמרתי.